

Episode 4 - Danske kupplaner

Du kender sikkert Kronborg.

Det store gamle slot, der ligger ved Helsingør. Det er Hamlets Slot, det er der, hvor Shakespeare lod sit mest berømte teaterstykke finde sted. Det er her Holger Danske sidder i kælderens, og småsover, mens han angiveligt passer på Danmark. Men det er jo ikke rigtig Hamlets og Holger Danske er både en mytisk sagnfigur og en statue.

I virkeligheden var Kronborg de danske konger og dronningers slot, der blev brugt til at indgyde frygt og til at imponere.

Her blev holdt fester, der blev talt om i hele Europa. Slottet blev belejret, det brændte ned. Det blev rammen om et åbenlyst og provokerende utroskab, fangenskab, forræderi og tyveri.

Vi tager i denne podcast fat på de virkelige historier, der faktisk har fundet sted på Kronborg.

Du kommer nu med fortæller Nanna Winther og seniorforsker Poul Grønder-Hansen på tur til Kronborg. En tur, hvor de låser sig ind i tårnværelser, går ned i kasematterne, springer rundt i dronningens soveværelse, alt imens de fortæller historier, der foregik lige her i disse rum på Kronborg.

I fjerde episode skal vi høre om danske kupplaner.

Ja, vi kan godt nok høre en flyvemaskine, men vi står nede i kasematterne.

Vi står nemlig nede i de bombesikre rum under bastionerne på Kronborg.

Grunden til at vi kan høre flyvemaskinen er, at der blev nødt til at være nogle lysskakter og luftskakter, for at folk kan opholde sig her nede i dybet.

Og det er altså det, der lige transmitterer en flyvemaskine ned til os.

Vi står faktisk inde i sådan en cylinder, hvor der kommer lys ned fra oven, og så er der nogle huller både til luft og lys. Og så kan vi se, at der har været en vindeltrappe, men den er her ikke længere, men man kan se i murværket, trip trap hele vejen.

Og så ved siden af os er der en døråbning, og så kommer man ind i den gamle portnerloge, fordi et lille stykke længere henne her var der oprindeligt en vindebro og en port, der førte ind til fæstningen, og det var sådan den var, den der var i 1500-tallet og det meste af 1600-tallet. Så portneren har været der inde og har holdt øje med dem, der nærmede sig, hvem der ville ud og hejste broen op og ned.

Det er virkelig mørkt, men vi kan lige prøve at gå ind... Og hvis det lyder underligt, så er det fordi vi går rundt i sand, grus... Ja, og der ligger løse murbrokker.

Ja, vi skal jo se os godt for, for hvis man træder forkert, så ryger man en etage længere ned, hvor der også er kasematter et lag til. Så der er meget dybt og mørkt dernede.

Ja, som du sagde. Hvis der lyder en underlig lyd, så er det bare fordi jeg er forsvundet.

Så er det bare os der falder ned eller snubler over et eller andet. Nu er vi i mellemtiden nået hen til der, hvor portneren holdt til. Der er sådan en stor vinduesåbning og tre lysninger.

Man kan se, der har været jerngitter for åbningerne, og så er der endnu en åbning, som peger i den anden retning mod dér, hvor vindebroen var. Og der har portneren så kunne sidde og holde øje med, hvem der nærmede sig fæstningen, og om man skulle lukke for dem eller lukke op for dem.

Og der var fuldstændig sådan en vindebro, som man tænker sig i middelalderborgen, sådan en man kunne hejse op og ned.

Sådan en, så man havde styr på, hvem der kom til fæstningen, og ville kunne holde folk ude, hvis det var det, man ville.

Og så når folk kommer over vindebroen og ind til Kronborg, så kom de faktisk ind i et langt...

Ja, sådan en lang, hvælvet gang, som løber i et stort S.

Et meget langstrakt s faktisk. De bevæger sig på en lang strækning, sådan i en hvælvet gang. Og så drejer man endnu en gang i den sidste krølle på s'et, og så står man lige pludselig foran slottet.

I vore dage har man lavet en ny portåbning, eller ny og ny, den er fra 1660'erne.

Men der går man ikke helt så langt ind i den del af den hvælvede gang. Men det gjorde man altså oprindeligt, og vi har selvfølgelig valgt den oprindelige portnerbolig med den lange snoede gang. Når vi, når vi står her, så er det fordi, vi skal snakke lidt om nogle begivenheder, der skete. Eller rettere sagt, nogle af dem skete ikke, selvom de var planlagt, mens det var svenskerne, der ejede Kronborg og det var et svensk slot.

De havde simpelthen kuppet vores slot, for at sige det som det er, svenskerne. De har erobret det.

Og de sidder på det, og de spiser på det, de danser, og de smiser rundt, og det er der nogen, der er vildt utilfredse med. Så der er faktisk en form for modstandsbevægelse i Danmark. Hvor er vi henne tidsmæssigt?

Efter 1658, da slottet bliver erobret er det så svensk i et par år fra 1658 til 1660.

I den periode er der altså en slags modstandsbevægelse. En af dem, der faktisk var aktiv som sådan partisanleder i Nordsjælland på det tidspunkt han hed Svend Poulsen, og ham er der mange, der kender, for det var ham, der også blev kaldt for Gøngehøvdingen, og som der er lavet romaner og film om. Ja, han var faktisk aktiv her. Det ved vi fra svenske breve, hvor de klager over de væmmelige partisanere under hans ledelse. Men der var altså også andre, der lagde planer om at gøre noget ved svenskernes tilstedeværelse her på Kronborg.

Der er en gruppe, som planlægger at tage Kronborg tilbage, fordi det ville være en symbolsk sejr, for det ville selvfølgelig også dække militært anlæg og så videre.

Danmark er helt besat af svenskerne. Vi har kun København. Kronborg er taget, de stjæler vores malerier og de danser på bordene. Men hvem får ideen til det her? Hvem er ophavsmand til hele det her?

Ideerne blev født inde i København hos nogle af kongens omgivelser, som sagde: Kan vi ikke finde nogen pålidelige folk her i Nordsjælland, som kunne stå bag sådan en modstandsbevægelse? Så fandt de så en mand der hed Laurits Tuxen, som var ansat på Hirschholm Slot. Altså Hørsholm i dag, og han var altså villig til at gå ind i det arbejde.

Han var nok sådan en hovedmand bag ved at prøve at bygge sådan en bevægelse op. Det kræver, at man kunne finde nogle pålidelige folk, som kunne hjælpe med at lægge nogle planer, som kunne medvirke til, at man kunne få kontrol over Kronborg. Det var ikke helt let, for det var jo ikke sådan soldater, dem vi nu taler om som modstandsfolk, det var jo almindelige mennesker. Svenskerne var trods alt bevæbnede soldater og sad på en stærk fæstning med volde og bastioner og voldgrave af den slags. Så hvordan Søren skulle man nu bære sig ad med at få kontrol over det. Det var en udfordring, som han tog på sig, Laurits Tuxen.

Han havde snart forbindelse til nogle andre folk, som blev inddraget. En af dem var præsten i Birkerød, Henrik Gerner, som havde den fordel, at han havde en engelsk officer, oberst Hutchinson, boende i præstegården, og han var i svensk tjeneste og sammen med en række engelske soldater. Han var meget sur over svenskerne og synes ikke, at han fik ordentlig betaling. Så det de forestillede sig var, at hans mænd kunne medvirke i det kup mod Kronborg. Hvis de fik nogle penge for det selvfølgelig. Så det indgik altså også i planlægningen. Gerner havde den engelske officer boende, fordi Gerner kunne tale engelsk. Det var der ikke ret mange, der kunne dengang, men det kunne han altså, og derfor kunne han og obersten altså snakke sammen. Så oppe i Helsingør-området var der også folk, som blev inddraget. På den ene eller den anden måde.

En af de mest betydningsfulde personer var nok i virkeligheden en dansk ingeniør-officer, som hedder Oluf Steenwinckel. Ja, vi går lige ud i lyset, mens vi lader nutidens danskere eller svenskere, eller hvad de nu er, vandre forbi.

Vi går hen i vores lysskakt. Jeg var ved at snakke om Oluf Steenwinckel, som var ingeniør-officer, og han havde været med til at bygge på at forsvare Kronborg mod svenskerne. Men da slottet så var blevet erobret af svenskerne, så gjorde han det samme som så mange andre. Nemlig så skiftede man lige side og gik over i svensk tjeneste i stedet for. Og så blev han sat af svenskerne til at forstærke fæstningsanlæggene uden omkring Kronborg. Til det arbejde med at forstærke fæstningsanlægget, der brugte man bønder fra omegnen, som blev mere eller mindre tvangsudskrevet.

Der knoklede mange 100 bønder, mænd og kvinder rundt og slæbte jord og kørte med hjulbører osv. Det var nogle af dem, man tænkte på at inddrage i kuppet mod Kronborg. Der var altså ret mange forskellige kræfter, der skulle spille sammen for at det her kunne lykkes. Man var faktisk ret ambitiøse, fordi man ikke kun tænkte sig at kuppe Kronborg. Man havde også tænkt sig at kuppe den svenske konge og dronning, som jo af og til boede på Kronborg. Så hvis man forestillede sig, at man kunne lave et kup, når de var til stede på slottet, så kunne man altså både få slottet og få hænderne i den svenske konge.

Det indgik altså også i overvejelserne hos de der kupmagere.

Men hvad ville man med dem? Altså så ville man måske kunne bruge dem til at sige: I får lov at komme fri, hvis I trækker jer ud af Danmark, eller noget i den dur.

Ja, det var jo et godt forhandlingsobjekt.

Hvis man havde kongen bare her oppe på Kronborg, så forestillede man sig vel, at man kunne få ham smuglet til København og på en eller anden måde få ham af vejen, sådan så man havde fuld kontrol over ham og svenskerne ikke kunne få ham igen.

Så til den plan ser det også ud til at være... Af gode grunde ved vi jo ikke sådan helt præcist, hvad det var de ville, fordi man skriver jo ikke de hemmelige planer ned. Det ville jo være ret dumt at gøre. Vi har nogle enkelte punkter i det, de planlagde at gøre.

De forestillede sig at det skulle ske på den måde at på en bestemt dag, der skulle en vogn køre forsyninger ind på slottet, køre over vindebroen her hvor vi står.

Og så skulle det være forberedt sådan at et hjul faldt af eller et eller andet, så vognen gik i stå på vindebroen, sådan så man ikke kunne hejse vindebroen op. Og nede i vognen der skulle være skjult geværer og sådan noget nedeunder det mere uskyldige mad eller hvad det nu var, man kunne forestille sig at komme med. Og så skulle man altså gribe geværene, de sammensvorne, og få kontrol over vagttårnet. Og vagten kunne ikke nå at hejse vindebroen op, når der stod en vogn. På den måde havde man så adgang til slottet, og så skulle der jo strømme yderligere mandskab ind og være med til at prøve at få kontrol over slottet.

Og man havde forberedt sådan for eksempel sprængladninger, som man forestillede sig, hvis svenskerne låste dørene inde på slottet, så kunne man sprænge sig vej gennem dørene og fortsat kæmpe sig vej fra rum til rum og prøve at få kontrol over det.

Det er sådan det billede der tegner sig. Ud fra det vi nu ved. Men der er meget vi ikke ved, fordi som sagt, det var ikke skrevet ned. Det burde det i hvert fald ikke være. Med nogle ting var, desværre for kuppet, blevet skrevet ned.

Det lykkedes altså at holde det hemmeligt i månedsvis.

Ja, fordi vi har senere Lorentz eller Laurits Tuxen. Senere har man kaldt ham Lauritz, men hedder han ikke Lorentz nærmest, eller er det bare mig?

Tuxen er i hvert fald ophavsmand, men som du siger, måske inspireret/prikket til af nogen i København, kongen ikke. Men ved man noget om hvordan han får hvervet folk? Altså han får prikket til nogle forskellige han... De involverer flere og flere i det, ikke?

Altså man må gå ud fra, det har været sådan på tomandshånd. Men man har opsøgt nogen, og han har kendt nogen, som sikkert kunne være sympatiske overfor ideen, og som han har talt med, og så har det spredt sig som ringe i vandet. Så på den måde var det lykkedes at bygge sådan en hengiven flok op, men de har måske ikke været helt gode nok til at holde tingene fuldstændig skjult. Og der var lidt for mange, der kendte hinanden, og det var jo en risiko, når man skulle lave sådan en hemmelig... Men de

nåede så langt som til bare fire dage før, at de havde planlagt, at det her skulle foregå. Så gik det galt.

Der var en båd med nogle hemmelige dokumenter om det her kup, som skulle sejle til København, og så blev det stoppet af et svensk skib. Og den, der var ombord på båden, bandt godt nok en sten rundt om papirerne og smed den i vandet. Men uheldigvis så faldt stenene af brevene, og så drev de op til overfladen, og så samlede svenskerne dem op, og så stod der jo navne blandt andet på en student, der hed Gregers Hansen i Helsingør, og han var åbenbart involveret i noget kup, forstod de så, så han blev så efterlyst.

I første omgang gemte han sig hos nogle af borgerne i Helsingør. Men efter nogle dage blev han så opdaget og selvfølgelig ført til Kronborg, hvor svenskerne gerne ville tale med ham. Kan man sige. Måske han ikke så gerne ville tale med dem. Så blev han jo så ført ned her i kasematterne, hvor man havde nogle torturinstrumenter, som kunne bruges til at få folk til at sige noget.

Dernede befandt sig allerede Henrik Gerner altså præsten fra Birkerød, fordi hans navn også havde optrådt i brevene, så han var også havnet hernede, og så må man jo tro, at man især med studenten har udfoldet totur, indtil han opgav nogle navne på dem, der var medsammensvorne. På den måde begyndte svenskerne altså at rippe op i organisationen. Men der var ikke nogen, der angav Tuxen, altså ham, der havde været den egentlige bagmand.

Han angav sig selv. Han kom og sagde: Ja, jeg må desværre indrømme overfor jer at jeg har fået transporteret nogle ting til København. Det var jo noget skidt, men han var sådan en flink fyr, så han slap hurtigt ud igen, for svenskerne troede jo på ham, og nu havde han været sådan en ærlig mand, der sagde, at han havde smuglet et brev til København. Men det var jo også en mild ting. Det var jo et held for ham, at dem der vidste noget mere om det, at de ikke røbede, hvad de vidste. Ja, for de røbede noget, men de røbede ikke ham.

De røbede jo Steenwinckel, ingeniør-officeren, som jo var af dansk oprindelse.

Og han kommer så også herved, og han vidste jo også en masse om organisationen. Han blev også udsat for tortur, men han sagde heller ikke, hvem der ellers var involveret.

Så svenskerne fik et meget ufuldstændigt billede af, hvad det egentlig var, der skulle foregå. De vidste ikke, hvad der var planerne. Et par blev i første omgang dødsdømt. Der var tre i hvert fald, der blev dødsdømt, fordi studenten Gregers Hansen fik en dødsdom og Oluf Steenwinckel, fordi han var ekstra skyldig, fordi han var gået i svensk tjeneste.

Og så var der jo altså præsten Gerner. Og man kan undre sig over hvorfor præsten, han havde jo ikke gjort så forfærdelig meget ud over at være kontaktperson til nogen.

Der er noget, der tyder på, at de har bildt svenskerne en skrøne ind. Nogle af dem, der har været på torturbænken, de har sagt, at vi havde en plan om at sprænge den svenske konge i luften, så de røbede ikke, at de ville erobre Kronborg. Men de påstod, at det var et attentat på den svenske konge. Og svenskerne mente så, det er der i hvert fald nogle svenskere, der skriver, at den præst, han var anklaget for at have villet sprænge den svenske konge i luften. Det var derfor han blev dødsdømt måske.

Altså det var alligevel vildt. De har alligevel holdt hovedet så koldt, at de har tænkt, at hvis vi siger, at vi har planer om at erobre Kronborg, kan det være, at det ødelægger det for nogle andre, der tænker på at erobre det. Så de prøver at fremstille det, som om de nærmest er lidt småskøre.

Måske har de kun givet nogle ganske få navne, som de vidste svenskerne kendte i forvejen. For de fleste af dem, der blev fanget, var ikke folk, der var anklaget for andet end at have gemt Gregers Hansen i Helsingør, de var anklaget for at skjule ham for svenskerne. Forholdsvis mild ting. De opdagede tilsyneladende aldrig rigtigt, svenskerne, hvad kuppet egentlig skulle være gået ud på.

Og Tuxen han traller bare ind og siger: By the way, jeg har altså også lavet lidt.

Ja, ja, ja ja, jeg er her. Jeg er helt vildt ked af at skulle fortælle, for jeg synes jo ellers vi har sådan et godt samarbejde... Det er så ikke så godt, så han slap hurtigt ud igen. Han

havde jo ikke rigtig været involveret i noget af alt det der oppe i Helsingør. Så han var jo meget koldblodig.

Men Henrik Gerner og Gregers Hansen og Oluf Steenwinckel, som jo faktisk arbejdede her på Kronborg og ja så svenskerne, fordi han var gået i svensk tjeneste, så syntes de, at han var en forræder.

Han fik jo en værre straf end de andre. Først og fremmest fordi han jo rent faktisk blev henrettet, men fordi at han så var forræder, så skulle han ikke bare henrettes som almindeligt med at hugge hovedet af. Han skulle radbrækkes levende, som det hed.

Det vil sige, at man spændte hans krop udstrakt på jorden så han lå på ryggen med arme og ben sådan lidt ud til siden og så tog bødlen et stort, tungt vognhjul. Og så kastede han vognhjulet ned og brækkede den ene arm, og så kastede han det på det andet. Og så på de enkelte led. Og når man så havde radbrækket, rad er jo et tysk ord for hjul, når man så havde gjort det, så kunne man jo så være lidt nådig til sidst og kaste hjulet på hans brystkasse, så han døde. Og så huggede man hovedet af ham og satte på en stage. Legemsdelene blev så dekorativt anbragt på et hjul oppe på sådan en stang på Galgebakken i udkanten af Helsingør.

Her kunne hovedet så få lov til at hænge, indtil fuglene havde plukket øjnene af det.

Det skete faktisk for Oluf Steenwinckel.

Og Henrik Gerner han havde fået at vide at han ikke skulle radbrækkes, men han skulle henrettes. Han var nået så vidt så han havde nået at skrive afskedsbrev til sin kone og sine børn. Og så i sidste øjeblik nogle få timer før henrettelsen, så fik han besked om, at han var blevet benådet, fordi danskerne havde truet med at henrette en svensk officer, som de havde taget til fange. Så lavede man en bytteforretning, så hans liv blev skånet. I stedet for blev han sat ned i fængslet. Iført nogle store jernlænker.

Nå, man fik ham ikke ud, man fik ham benådet.

Ja, man fik ham ikke ud, han blev bare ikke henrettet. Så havnede han her, og her kunne han så være indtil man havde skaffet tilstrækkelig mange løsepenge, så hvis han kunne skaffe tilstrækkelig mange penge, så kunne han altså købes fri.

Ja, det bliver nærmest en ting... Det bliver en ting, som svenskerne gør også med andre, altså det bliver nærmest sådan en pengemaskine.

Ja, jeg ved ikke om det var den svenske konges ide.

Men den svenske officer, der havde ansvaret for fangerne, han øjnede øjensynligt chancen for at gøre en rigtig god forretning. Så han holdt fangerne her og har behandlet dem forholdsvis hårdt. Og så når der et gået et stykke tid, så kan de få lov til at forlade fængslet en tid og gå ud i byen, og så kan de fortælle, hvor elendigt, de har det.

Og så må I se at skaffe nogle penge, og så forventer jeg, at I kommer tilbage på mandag. Sådan fungerede det. Så kom de ud og klagede deres nød og viste mærkerne efter lænkerne. Og så håbede den svenske officer, at de så kunne få samlet tilstrækkelig mange penge ind, og de skulle så gå til den svenske stat eller måske lidt til ham også, har man mistanke om.

Kunne de så det? Skaffe pengene?

Der var nogen, der faktisk skaffede penge, men der var også nogle, der ikke kunne skaffe nogle penge. Og Gregers Hansen, studenten der skulle være henrettet, blev ikke henrettet. Han blev siddende i fængsel. Der var ingen, der ville betale fem flade øre for ham, for han var ikke nogen betydningsfuld person, så han måtte jo henslæbe tilværelsen her. Han havde ikke rigtig nogen, måske hans gamle mor, men hun kunne ikke skaffe nogle penge til ham, så de levede altså under usle forhold hernede, sikkert i fængslet, i kasematterne og andre steder på Kronborg i lang tid.

Der var nogen, der så ikke kunne tåle det helbredsmæssigt, og så døde de. Andre overlevede og slap så ud, da krigen endelig sluttede. Og nogen kunne skaffe pengene, så de kunne betale sig fri.

Så hvor lang tid har det været fra det her kupforsøg til at krigen er overstået?

Det har vel været et års tid eller sådan noget lignende. Så det passer nok meget godt. Det har jo været længe, og de har været mærket for livet, mange af de fanger, der har været dengang.

Altså Henrik Gerner, var jo også på den måde mærket for livet. Men han vendte det jo også til en slags lidelseshistorie for sig selv, så de lænker, han havde haft om benene, dem tog han med sig, da han blev sluppet fri. Og de hænger den dag i dag på væggen i Birkerød Kirke, hvor han var præst.

Der kan man tage op og se et portræt af Gerner og så lænkerne, der hænger på væggen ved siden af. Senere blev han biskop i Aalborg, så han gjorde udmærket karriere, efter han havde været involveret i det her kup.

Han kom sig over det her.

Han kom sig.

Men andre døde.

Men det vil sige, at de kupplaner og den modstand, der ellers var med Gøngehøvdingen og så videre. Altså det har selvfølgelig hjulpet med at stresse svenskerne. Men det var ikke derfor, at Danmark atter blev frit i 1660?

Nej, det var det jo ikke, fordi det skyldtes hjælp fra forskellige udenlandske... Fra Holland og fra andre allierede og selvfølgelig også den danske hær der efterhånden også blev stærkere og kunne være med til at holde egentlige slag mod Sverige blandt andet ved Nyborg. Ved Nyborg var der et stort slag.

Men det var med til, fordi sådan en modstandsbevægelse er jo med til, ligesom under Anden Verdenskrig, hvis der er sådan noget i baglandet, så binder det jo en hel masse soldater hver gang man skal flytte fra et sted til et andet. Så skal der jo en hel masse folk med for at passe på det, der skal flyttes. Og de vidste jo for eksempel godt, at de var ude efter den svenske konge.

Vi ved, at der var et forsøg nede ved Nivå hvor danske modstandsfolk havde lagt sig i baghold, hvor den svenske konge kom sammen med en flok ryttere på vej fra Kronborg ned mod København, hvor de så skulle skyde ned. Men i beretningen fremgår det, at en af danskerne skød for tidligt. Altså inden de var kommet helt tæt nok på, så de skød bare en knap af uniformsjakken og den højre hånd i stykker på den forreste svensker. Men svenskerne kunne så nå at stoppe.

Her er lidt støvet nede i Kasematterne. Du burde have dit vand.

Ja, jeg må hellere ind og få noget vand. Nej, det var da lige før, jeg var ved at omkomme hernede sammen med de andre ofre for krigen.

Det giver dig en svag fornemmelse af, at der ikke dengang har været så behageligt at være hernede.

Det har sikkert været værre dengang, ikke?

Altså temperaturmæssigt har det været nogenlunde det samme. Det har været meget køligt og småklamt.

Her er bare friskt, som man siger. Eller det er faktisk ikke så friskt. Det er klamt. Og køligt.

Jeg tror ikke, det har været helbredsmæssigt anbefalelsesværdigt at opholde sig hernede.

Jeg synes, der er et sted, hvor en af de kilder, som du har i din bog, hvor man hører om en, som faktisk har fået skørbug af at være her, fordi de overhovedet ikke har fået noget ordentligt at spise heller.

I perioder kunne det jo være dårlig kost. Man fik saltmad i lange baner, og hvis der ikke var frisk grønt, så kan det jo give vitaminmangel, så man kunne tabe tænderne og alt muligt. Det kunne godt være lidt af en udfordring at være soldat her.

Efter krigen slutter, så har man jo nogle helte. Bliver de også hyldet som helte, altså dem som overlevede? Stakkels Oluf Steenwinckel, men de andre, som altså klarede den.

Ja, han måtte nøjes med, at hans lig blev pillet ned af Galgebakken og fik en hæderlig begravelse i kirken i Helsingør. Andre fik jo forskellige former for belønning, og det gjorde Tuxen også.

En af de mindre personer, der havde været med, Hans Rosgård, han opfandt efterhånden en helterolle til sig selv i de følgende årtier. Så da han døde udkom der et langt digt, hvor det hele handler om, at det var sådan set Hans Rosgård, der havde stået bag det alt sammen. Men i virkeligheden havde han kun spillet en meget, meget beskeden rolle. Men det var jo lidt ligesom efter besættelsen i Danmark.

Der var også folk, der pludselig dukkede op den 4. Maj om aftenen i frihedskæmperarmbind og havde syntes, at de var nogle pokkers karle.

Sådan var det lidt med ham, er jeg bange for. Så de fik sådan en helterolle bagefter. Hvis man nu i vore dage skal mindes dem, så kan man for eksempel tage til Brønshøj i det område, hvor den svenske konge havde sin store lejr, som han kaldte Carlstad. Der er alle villavejene navngivet efter ting, der har med svenskekrigene at gøre. Der kan man finde Tuxens Vej, Hans Rosgårds Vej og Svend Gønges vej.

Og ude ved mig lige i nærheden af, hvor jeg bor på Nyholm. Der er noget, der hedder Henrik Gerners Plads. Den findes også.

Ja, de bliver husket.

Men huskede Frederik den Tredje dem også? Fik de penge?

Ja, de fik belønninger bagefter i det omfang at danskerne havde råd til noget som helst. Så fik de altså deres belønning, de blev anerkendt. Og Gerner blev jo biskop. Men jeg ved nu ikke om det var derfor, han blev biskop.

Men det var jo også et ordentligt avancement fra at være sognepræst i Birkerød til at blive biskop over hele Nordjylland. Så der ventede en eller anden form for belønning i sidste ende for dem, der overlevede.

Og så forlader svenskerne endelig Kronborg. De får det aldrig tilbage, vel, altså der har aldrig siden været svenskere, der har indtaget Kronborg?

Det har der ikke nej, og heller ikke Danmark.

Nej, heller ikke.

Så var der sket den opdeling dér, hvor Øresund blev grænsen mellem Danmark og Sverige, for det ændrede sig ikke.

Altså selv om, at den anden svenske krig, den vi nu taler om, endte med, at svenskerne blev fordrevet fra Danmark, så den fredsftale, der blev indgået, den rettede ikke op på, at Danmark havde mistet Skåne, Halland og Blekinge. De forblev svenske, og det er de jo så den dag i dag.

Så på en eller anden måde, er det her faktisk afslutningen på denne her frem og tilbage mellem Sverige og Danmark, som jo mest handlede om, at en del af det vi nu kalder Sverige, var dansk, som de så fik tilbage. Og så prøvede de at tage hele Danmark.

Men som du siger, siden 1660 har grænsen gået i Øresund.

Jo, men ikke med Danmarks gode vilje, fordi i 1675-79, der prøvede den danske konge Christian 5. at generobre Skånelandene. Og igen i begyndelsen af 1700-tallet prøvede Frederik den 4. at generobre Skåne, så Danmark gjorde flere forsøg på at genvinde kontrollen over de gamle danske provinser.

Tror du, vi har tænkt os at gøre flere forsøg?

Ah, jeg tror det ikke rigtigt.

Det bliver vist lidt besværligt. Jeg tror også, det må være det.

Det her var bare en flig af Kronborgs historie.

Et lille kig ned i historien om Danmarks største renæssanceslot. Slottet har gennemgået mange vilde ting i de år, det har ligget der, hvor Danmark næsten kysser Sverige på foden.

Der er ikke længere en grund til at tro, at Kronborgs kanoner kan skyde skibe ned i Øresund eller bruges til at holde fester for Europas kongelige og adel, hvor man fyrer dem af, hver gang nogen siger skål.

Til gengæld har vi nu et slot fuld af historier, hvis ekkoer vi stadig kan høre.